Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Περὶ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου μοὶ συνέβη τι δυσάρεστον. Προσκληθεὶς παρὰ τῆς κυρίας Beer, νύμφης τοῦ περιπύστου μουσικοῦ Meyerbeer εἰς γεῦμα, δὲν ἠξεύρω, τὶ παθών, ἐλησμόνησα τὴν πρόσκλησιν, καὶ μετέβην τὴν ἐπαύριον μόνον παρ᾽ αὐτῇ, ἵνα ζητήσω συγγνώμην· ἀλλ᾽ ἐπὶ πολλὰ ἔτη δὲν μοὶ ἐσυγχώρει τοῦτο, καὶ ἔμενε ψυχρὰ πρὸς οὐ μικρὰν λύπην μου, διότι καὶ περιφήμου ἀνδρὸς ἦν συγγενὴς καὶ ἡ ἰδία ἦν εὐφυὴς καὶ εὐάρεστος, ἐγὼ δὲ προφανῶς εἶχον ἄδικον.

Τῇ 27 Φεβρουαρίου (11 Μαρτίου) εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τῆς Ῥώμης παρευρέθην μετὰ τῶν θυγατέρων μου εἰς ἑσπερίδα ἀναγνώσεων, καθ᾽ ἣν ὁ κ. Fels ἀπήγγειλεν, ἐν ἄλλοις, καὶ σκηνὴν ἐκ τῆς μεταφράσεως τῆς Ε´ πράξεως τοῦ Δούκα, μετὰ πολλῶν μὲν κραγμῶν, ἀλλ᾽ οὐχί, κατ᾽ ἐμέ, καὶ μετὰ τῆς δεούσης ἐκφράσεως.

Τῇ 1)13 Μαρτίου παρεκαθήμην, μετὰ τῶν θυγατέρων μου, εἰς γεῦμα παρὰ τῇ κυρίᾳ Στέγγελ, ὅτε, αἴφνης, προσελθών τις, μᾶς ἀνήγγειλεν ὅτι ἐδολοφονήθη ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας. Ἀμέσως ἐγερθείς, ἔσπευσα εἰς τοῦ κ. Κατσεβοῦ, καὶ ἤμην πρῶτος κομίσας αὐτοῖς τὴν εἴδησιν, ἐτηλεγράφησα δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας, καὶ εἶτα, μεταβὰς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ῥωσσικῆς πρεσβείας, παρέστην εἰς τὰς νυκτερινὰς νεκρωσίμους προσευχάς, καὶ τὴν ἐπαύριον ἐν στολῇ εἰς τὴν πένθιμον λειτουργίαν, εἰς ἣν προσῆλθε καὶ ἡ Αὐλή.

Εἰς Δανίαν

Τῇ αὐτῇ δ᾽ ἡμέρᾳ ἔλαβον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τηλεγράφημα ν᾽ ἀπέλθω ἀνυπερθέτως εἰς Κοπεγχάγην, ἵνα παρευρεθῶ εἰς τὴν κηδείαν τῆς πρώην Βασιλίσσης, θείας τοῦ ἡμετέρου Βασιλέως. Ἀντετηλεγράφησα ὅμως, ἐρωτῶν, ἂν, μετὰ τὸ φοβερὸν συμβὰν τῆς Ῥωσσίας, δὲν ἔπρεπε νὰ μεταβῶ πρὶν εἰς Πετρούπολιν, διότι Πρέσβυν τότε ἐκεῖ δὲν εἴχομεν. Συγχρόνως ἔφερεν εἰς γνῶσίν μου ὁ Πρέσβυς τῆς Δανίας, ὅτι ἡ Βαλτικὴ ἦν πεπηγμένη καὶ δὲν διεπλέετο. Ἀλλὰ νέον λαβὼν τηλεγράφημα, ἐπικυροῦν τὸ πρῶτον, παρεσκευάσθην εὐθύς, καὶ ἀνεχώρησα, συμπαραλαβὼν καὶ τὸν Γεωργαντόπουλον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐν τῷ μεταξύ, ἐπισκεφθείς με ὁ Πρίγκηψ τοῦ Μεΐνιγγεν, μ᾽ ἠρώτησεν, ἂν δὲν ἦν δυνατὸν νὰ παρασταθῶσιν ἐν Ἀθήναις οἱ Πέρσαι τοῦ Αἰσχύλου μετὰ τῆς μουσικῆς τῶν Χορῶν, ἣν εἶχε συνθέση ὁ ἴδιος. Τῷ ἀπεκρίθην δ', ἀναπτύξας αὐτῷ τοὺς λόγους τῆς προφορᾶς καὶ τοὺς μετρικούς, δι' οὓς τοῦτο θὰ ἦν ἀνέφικτον, πλὴν ἂν οἱ Πέρσαι μετεφράζοντο εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικήν, συμφώνως πρὸς τὸν ἀρχαῖον ρυθμόν, καθ' ὃν εἶχε μουσουργήση ὁ Ἡγεμών, καὶ τῷ ὑπεσχέθην ν' ἀποπειραθῶ τούτου, ἂν ἔχω καιρόν, δι' ὃ καὶ κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν μου ἔλαβον εἰς τὸν κόλπον μου ἓν ἀντίτυπον τοῦ Αἰσχύλου.

Συγχρόνως δ' ἀπετάθη εἰς ἐμὲ καὶ ἄλλος τις, ἀπαιτῶν παρ' ἐμοῦ οὐδὲν ἧττον ἢ δραματικὴν ἐργασίαν. Κύριός τις May, μοὶ ἔπεμψε τὸν Frauenwelt, κυριακὸν παράρτημα τῆς ἐν Βερολίνῳ ἐκδιδομένης καὶ σχεδὸν ὅλως ἀγνώστου Staatsbürgerzeitung, ἐν ᾗ εἶχεν ἐκδώση (ἀπὸ 24 Ὀκτωβρίου μέχρι 2 Νοεμβρίου) διήγημά τι ἀνάξιον πάσης προσοχῆς καὶ ἐπιγεγραμμένον «Aus schlechten Familien», μοὶ ἐζήτει δὲ νὰ ἐξεργασθῶ αὐτὸ διὰ τὴν σκηνήν! Ἐννοεῖται ὅτι τῷ ἐπέστρεψα τὸ ἔργον του αὐθημερόν, γράψας αὐτῷ ὅτι καιρὸν δὲν εἶχον!

Τῇ 7)19 Μαρτίου, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ὁ Πρίγκηψ Βίσμαρκ ἔστειλε νὰ πληροφορηθῇ, ἂν προτίθεμαι ν' ἀπέλθω, διότι μετά τινας ἡμέρας ἔδιδε τὸ ἐπίσημον διπλωματικὸν γεῦμα διὰ τοῦ Αὐτοκράτορος τὰ γενέθλια. Ἀπήντησα δ' ὅτι ἀνεχώρουν αὐθημερόν, καὶ ἀπῆλθον κατὰ τὰς 4 μ. μ. Εἰς τὰς 9 δ' ἀφιχθεὶς εἰς Ἀμβοῦργον, κατέλυσα εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τῆς Εὐρώπης. Προσεκάλεσε δ' ἐμὲ καὶ τὸν κ. Γεωργαντόπουλον εἰς τὸ τεῖον ὁ Γενικὸς ἡμῶν Πρόξενος κ. Γόῤῥισσεν, ὅστις εἶχε πληροφορηθῇ περὶ τῆς ὁδοιπορίας μου. Ἐγὼ δέ, ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἐκείνης, ἤρχισα ἀμέσως μεταφράζων τοὺς Πέρσας. Περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ὁ Βέλγος ἐπίσημος μουσικὸς Gewaert, μοὶ εἶχε διὰ φίλου ζητήση ποίημά τι, ἐν εἴδει ballade, Ἑλληνιστὶ γεγραμμένον, δι' ὃ ἤθελε νὰ συνθέση τὴν μουσικήν. Ἐπὶ τῆς ὁδοιπορίας λοιπὸν ταύτης συνέθετον καὶ αὐτό, ὃ ἐπέγραψα «Βότσαρης». Ἀλλ' εἰ καί, ἀφ' οὗ τὸ ἔλαβεν, ἀπεφάνθη λίαν κολακευτικῶς περὶ αὐτοῦ, καὶ ὑπε-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σχέθη, ἅμα εὐκαιρήση, νὰ ἐπιληφθῇ τῆς τονίσεως αὐτοῦ, οὐδέποτε τὸ ἔπραξε.

Ἀπήλθομεν δὲ τὴν ἐπιοῦσαν εἰς τὰς 6, καί, διὰ Σλέσβιγ, ἀφίχθημεν τὸ ἑσπέρας εἰς Φρειδερικείαν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ μικρὸν παράλιον χωρίον Wybor, ὅθεν ἐμέλλομεν, διαπλεύσαντες ἐπὶ μίαν ὥραν τὸν Μέγαν Βέλτην, μετὰ τριῶν ἔτι ὡρῶν σιδηροδρομικὴν ὁδοιπορίαν, νὰ φθάσωμεν εἰς Κοπενάγην. Ἀλλ᾽ εἰς Wybor ἠναγκάσθημεν νὰ διανυκτερεύσωμεν ἐν ἐλεεινῷ ξενοδοχείῳ, διότι τὸ ἀτμόπλοιον δὲν ἀπέπλεε τὴν νύκτα, ἐκ φόβου τῶν πάγων, οὓς δύναται ν᾽ ἀπαντήσῃ. Οὐδὲ τὴν ἐπιοῦσαν δ᾽ ἐδυνήθημεν ἐκεῖ νὰ ἐπιβιβασθῶμεν, διότι ὁ λιμὴν κατείχετο ὑπὸ πάγων, καὶ ἐφ᾽ ἁμάξης μετέβημεν εἰς σημεῖον πολὺ βορειότερον, ὅπου κατὰ τὴν 8ην ὥραν εἰσέβημεν εὐρυχώρου ἀτμοκινήτου, ὑπολογίζοντες ν᾽ ἀφιχθῶμεν τὴν μεσημβρίαν.

Μεθ᾽ ἡμίσειαν ὅμως ὥραν πλοῦ, εἰς τὸ δωμάτιον ἐργαζόμενος, ἐνόησα ὅτι τὸ πλοῖον ἵστατο, καί, ἀναβὰς εἰς τὸ κατάστρωμα, εἶδον ὅτι περικυκλούμεθα πανταχόθεν ὑπὸ πάγων, κωλυόντων τὴν πρόοδον. Ὁ πλοίαρχος ἐφαίνετο ἔμφροντις. Τὴν διεύθυνσιν ἀναλαβὼν τῆς πηδαλιουχίας, διέταττεν, ὅτε μὲν τὴν πρόοδον, ὅτε δὲ τὴν ὀπισθοδρόμησιν, αὐξάνων πάντοτε τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ μέχρι κινδύνου ἐκρήξεως, ὡς ἔκρινον τινὲς τῶν ἐπιβατῶν, ἀλλ᾽ οἱ ἀγῶνές του ἀπέβαινον μάταιοι, οἱ πάγοι ἐπυκνοῦντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καὶ τὸ πλοῖον ἔμεινε τέλος στερεῶς ἐμπεπηγμένον. Συγχρόνως δ᾽ ἐνέσκυψε βιαιοτάτη καταιγίς, σφοδρότατος παγερὸς ἄνεμος ἐκ τοῦ πόλου πνέων, μετὰ πυκνοτάτης λεπτῆς καὶ κρυσταλλώδους χιόνος, καθ᾽ ἧς δὲν ἠξεύρομεν πῶς καὶ ποῦ νὰ προφυλαχθῶμεν.

Τότε εἶδον εἰς τὸν μέσον ἱστὸν ὑψουμένας καὶ καταβιβαζομένας ποικίλας σημαίας, καί, ἐρωτήσας, ἔμαθον ὅτι ἦσαν σημεῖα κινδύνου, ἐπικαλούμενα βοήθειαν ἐκ τῆς στερεᾶς, αὕτη δ᾽ ὅτι ἤρχετο, ὅταν ἐδύνατο νὰ ἔλθῃ, ὑπὸ μορφὴν ἑλκύθρων, παραλαμβανόντων τοὺς ἐπιβάτας καὶ τοὺς δειλοτέρους ἐκ τοῦ πληρώματος. Ἀλλ᾽ ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν νὰ διαβῶμεν ἐν ἑλκύθροις τὸ πέλαγος, ἐφ᾽ οὗ οἱ πάγοι, οἱ κωλύοντες ἡμᾶς νὰ προχωρήσωμεν,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δὲν μᾶς ἐγγυῶντο, οὔτε ἴσον πάχος πανταχοῦ, οὔτε ἔκτασιν ἄνευ διαλείψεων καὶ ἐπικινδύνων χασμάτων, μοὶ ἐφαίνετο ἥκιστα ἀσφαλὲς καὶ ἐνθαῤῥυντικόν. Περιφέρων δέ, οὐχὶ λίαν εὐέλπιδα βλέμματα πέριξ, εἶδον πρὸς βοῤῥᾶν, πέραν τῆς κυκλούσης ἡμᾶς λευκῆς σινδόνης, ἵνα μὴ εἴπω λευκοῦ σαβάνου, ἔκτασιν καταμέλαιναν, τὸν ὠκεανὸν τρικυμιώδη, ἀλλὰ πάγων ἀπηλλαγμένον, δείξας δὲ τὸ μέρος ἐκεῖνο εἰς τὸν πλοίαρχον, τὸν ἠρώτησα, ἂν δὲν θὰ ἦτο κατορθωτὸν ἐκεῖ νὰ φθάσωμεν, καὶ ἐκεῖθεν νὰ καταχθῶμεν εἰς προσιτόν τι μέρος τῆς παραλίας.

Ὅσον παράτολμον καὶ ἂν ἦν τὸ νὰ ριφθῶμεν, καὶ ἂν τὸ κατωρθοῦμεν, εἰς τὴν ἐκτὸς τοῦ πορθμοῦ, ἐξηγριωμένην ἐκείνην θάλασσαν, ἣν πᾶς ναύτης θὰ ἤθελε μᾶλλον ν᾽ ἀποφύγῃ, φαίνεται ὅτι ὁ πλοίαρχος ἐσκέφθη, ὅτι ἄλλη αἵρεσις δὲν τῷ ἔμενεν, ἐκτὸς ἂν ἤθελε νὰ μείνῃ παγόδετος, εἰς ἣν θέσιν ἱστάμεθα, μέχρις οὗ μειδιάσῃ τὸ ἔαρ. Ἔστρεψε λοιπὸν πρὸς ἐκεῖ τὸ πηδάλιον, καὶ μετὰ πολλὰς καὶ ἐπιμόνους προσπαθείας, κατώρθωσε τῷ ὄντι νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ἀνοικτὸν ὠκεανόν. Ἐκεῖ δ᾽, ἀφ᾽ οὗ ἐπὶ μακρὸν ἄνω καὶ κάτω ἐτινάχθημεν, ὡρμίσθημεν τέλος εἰς τὴν θέσιν Halscow, καὶ ἀπεβιβάσθημεν διὰ λέμβων, ἃς ἐβοήθουν οἱ ναῦται, πεζοὶ παρ᾽ αὐτὰς βαίνοντες ἐπὶ τῶν πάγων.

Ἐκ Halscow δὲ μετέβημεν δι᾽ ἁμαξῶν εἰς Corsör, τὸν πρὸς ὃν ὅρον τοῦ ἀτμοπλοίου, καὶ ἐκεῖ γευματίσαντες μέχρι τῆς ὥρας τοῦ σιδηροδρόμου, δηλαδὴ οὐχὶ τῆς ἁμαξοστοιχίας, ἧς, ὅτε ἀνεχωροῦμεν, ἠλπίζομεν νὰ ἐπιβῶμεν, ἀλλὰ τῆς μεθεπομένης, ἀπήλθομεν τέλος δι᾽ αὐτοῦ καὶ ἀφιχθέντες εἰς Κοπεγχάγην τὸ ἑσπέρας εἰς τὰς 8.10, κατελύσαμεν εἰς τὸ ἄριστον τῶν ξενοδοχείων τῆς πόλεως, τὸ τῆς Ἀγγλίας.

Τὴν ἐπαύριον τῆς ἀφίξεώς μου ἡ πρώτη μου φροντὶς πρὸ τῆς ὥρας, καθ᾽ ἣν ἐδυνάμην νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς Ὑπουργούς, ὑπῆρξε ν᾽ ἀνεύρω τὸν Κόμητα Σπόννεκ, ποτὲ πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιβασιλείας, ἤδη δὲ Διευθυντὴν ἰδιωτικῆς Τραπέζης. Ἡ χαρὰ ἡμῶν, διὰ τὴν μετὰ 20 περίπου ἔτη ἐκ νέου συνέντευξιν ὑπῆρξεν ἀμοιβαία, καὶ ὁ κ. Σπόννεκ μοὶ ἐπανέλαβεν, ἣν καὶ ἄλλοτε, ὅτε ἐγκατέλειπε τὴν Ἑλλάδα μοὶ εἶχεν ὁμολογήσῃ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

βαθεῖαν του μεταμέλειαν, διότι δὲν ἐπείσθη ἄλλοτε, εἰς ἃς τῷ εἶχον ἀποτείνη παρατηρήσεις περὶ τῆς διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος. Ἀνεγνώριζε δ' ὅτι περιέπεσεν εἰς θεμελιώδη λάθη, καθ' ὅσον δὲν ἐγνώριζε τὸν τόπον, οὗ τὰς τύχας ἀνέλαβε νὰ διευθύνῃ μετὰ μακρὰν μόνον ἄρνησιν καὶ κατ' ἐπίμονον ἀπαίτησιν τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας.

Μετὰ δὲ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὸν Πρωθυπουργὸν κ. Erstrup, καὶ τὸν Γεν. Γραμματέα κ. Vedel, μετέβην εἰς τὸ οὐχὶ πλούσιον Ἑλληνοῤῥωμαϊκὸν καὶ Αἰγυπτιακὸν Μουσεῖον καὶ ἔπειτα εἰς τὸν περίφημον Δημόσιον Κῆπον Τίβολι, ἄφυλλον τότε, παντὸς δὲ εἴδους θεάματα περιέχοντα.

Τῇ ἑπομένῃ δ' ἡμέρᾳ ἐπεσκέφθην τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος καὶ ἐδέχθην τινῶν ἐξ αὐτῶν, ὡς καὶ τοῦ Σπόννεκ, τὰς ἀντεπισκέψεις, καὶ προσέτι, μετὰ τοῦ Γεωργαντοπούλου, μετέβην εἰς τὸ Ἐθνολογικὸν Μουσεῖον, ὃ φημίζεται ὡς ἓν τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐπισημοτάτων. Εἰς αὐτοῦ δὲ τὸ πρῶτον δωμάτιον, ἐν ᾧ ἠσχολούμην νὰ δώσω εἰς τὸν Ἀκόλουθόν μου διασαφήσεις περί τινων τῶν ἐκεῖ ἐκτεθειμένων ἀντικειμένων, πλησιάσας μας ἄγνωστός τις κύριος, καὶ συμπληρώσας τὰς ἐξηγήσεις μου, ὅτε ἔμαθε τίνες ἤμεθα, μᾶς ὡδήγησεν εἰς πάσας αὐτοῦ τὰς ἀπεράντους συλλογάς, τὰς ἰδίως πλουσίας τῶν Ἐσκιμόων, τῶν Ἰαπώνων, Σινῶν, Μαλαίων κτλ., εἰς τὰ περιεργότερα τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐφιστῶν. Ἦν δ' ὁ κύριος οὗτος, ὡς ἐπὶ τέλους μᾶς ἐδήλωσεν, αὐτὸς ὁ Διευθυντὴς τοῦ Μουσείου κ. Steinhauer. Εἶτα δ' ἐπεσκέφθημεν καὶ τὸ περίπυστον Μουσεῖον τοῦ Thorwaldsen, ἄξιον ἐν πᾶσι τῆς φήμης του. Ὅτε δ' ἀνεχώρουν, ἐνθουσιῶν δι' ὅσα εἶδον, ὁ περιάγων ἡμᾶς φύλαξ μοὶ εἶπεν ὅτι ὑπῆρχε καὶ ὑπόγειος δόμος, περιέχων ἄξιά τινα θέας· καταβὰς δ' εἰς αὐτόν, εἶδον τὰς ἀρχαιότητας, ὅσας ὁ μέγας γλύπτης εἶχε κομίσῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ τῶν ὁδοιποριῶν του, καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν διὰ μιᾶς κατεβίβασε τὴν ἐντύπωσιν, ἣν πρὸ ὀλίγου εἶχον ἀποτελέσῃ ἐπ' ἐμοῦ τὰ ἔργα τοῦ Θορβάλσεν, ἔχοντα, ὅπως δήποτε πρὸς τ' ἀρχαῖα, ὡς ἀντίτυπα πρὸς πρωτότυπον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τῇ δὲ 12)24 Μαρτίου, κατὰ τὰς $12^{1}/_{2}$, μετέβην ἐν στολῇ εἰς τ' Ἀνάκτορα, ὅπου προσηνέστατα μ' ἐδέχθη ὁ Βασιλεὺς καὶ οὐχ ἧττον ἡ Βασίλισσα, ἥτις, ὅτε τῇ εἶπον ὅτι εἶναι μήτηρ εὐτυχεστάτη, διότι ὅλα τὰ τέκνα της κάθηνται ἐπὶ θρόνων τῆς Εὐρώπης, μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι εὐλογεῖ μὲν δι' αὐτὸ τὸν Θεόν, ἀλλ' οὐχ ἧττον διατελεῖ περίφοβος, διότι, καθ' ἣν στιγμὴν ὡμιλοῦμεν, τρία ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἐν Ῥωσσίᾳ (ἡ τότε ἤδη Αὐτοκράτειρα τῆς Ῥωσσίας, ἡ Ἡγεμονὶς τῆς Οὐαλίας καὶ ὁ Διάδοχος τῆς Δανίας,) καὶ ἐκτεθειμένοι εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους (τὰς κακούργους ἐπιβουλὰς τῶν μηδενιστῶν,) προσέτι δ' ὅτι, ἂν ἐπήρχετο πόλεμος ἐν Εὐρώπῃ, ἴσως θὰ εὑρίσκοντο τὰ τέκνα της ἀντιτεταγμένα εἰς ἀντίθετα καὶ ἐχθρικὰ στρατόπεδα. Ἀλλ', ὡς πρὸς τοῦτο, τῇ εἶπον, ὡς καὶ εἰς τὸν Βασιλέα, τὴν πεποίθησίν μου, ὅτι τὸ γενικὸν συμφέρον καὶ ὁ κίνδυνος τῆς ἀναρχίας ἀπέκρουε πρὸς τὸ παρὸν καὶ ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ μέλλον πάντα κίνδυνον πολέμου· ἂν δ' ἐπήρχετο, οἵα δήποτε ἀνατροπή, ἐν Εὐρώπῃ, δὲν ἀπέκρυψα τὴν πεποίθησίν μου ὅτι ἐξ αὐτῆς δύναται σπουδαίως νὰ ὠφεληθῇ ἡ Ἑλλάς, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἐμφρόνως πολιτευθῇ. Ἐξέφρασα δὲ καὶ τὴν πεποίθησίν μου, ἣν συνεμερίζοντο, ὅτε Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα, ὅτι ὅλως παράλογον ἦν τὸ ὑπό τινων πιστευόμενον, ὅτι ὁ Βίσμαρκ ἐνήργει κατὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ διέκειτο δυσμενῶς πρὸς αὐτήν.

Εἶτα δὲ παρουσιάσθην εἰς τὴν σύζυγον τοῦ ἀπόντος Διαδόχου, θυγατέρα δὲ τοῦ Βασιλέως τῆς Σαξωνίας, τὸ ἀνάστημα λίαν ἀξιοπρεπῆ καὶ τοὺς τρόπους εὐάρεστον, καὶ εἰς αὐτήν, περὶ Ἑλλάδος γενομένου τοῦ λόγου, δὲν ἀπέκρυψα τὴν λύπην μου διὰ τὴν ἐπὶ τῆς Συνόδου τοῦ Βερολίνου παλίμβουλον διαγωγὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Γαλλίας Barthélémy de St. Hilaire.

Τὸ δ' ἑσπέρας προσεκλήθην εἰς τὴν συναναστροφὴν τοῦ Πρέσβεως τῆς Σβεκίας Βαρώνου Fries, καὶ ἐκεῖ ἀπήντησα καὶ ἐγνώρισα πάντα τὰ μέλη τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος καὶ πολλοὺς τῶν ἐγχωρίων Ὑπουργῶν μετὰ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν.

Τὴν δ' ἐπιοῦσαν ἐπεσκέφθην τὸ Μουσεῖον Ῥόζενθαλ, περιέχον μνημεῖα ἐθνικὰ καὶ Βασιλικά, ἅτινα μοὶ ἐξήγησεν ὁ Διευθυντὴς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αὐτοῦ κ. Andersen· τὸ δὲ ἑσπέρας, εἰς τὰς 5 ½ (μέχρις 9,) παρεκάθησα εἰς τὴν Βασιλικὴν τράπεζαν μεταξὺ τοῦ Πρίγκηπος Ἰωάννου καὶ τῆς Αὐλικῆς κυρίας Openhausen. Παρῆν δὲ καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν.

Τῇ δὲ 14)26 Μαρτίου, ἡμέρᾳ Σαββάτῳ, ἀπῆλθον κατὰ τὰς 11, ἐν μεγάλῃ στολῇ, εἰς τὴν Ῥωσσικὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ἡ Βασίλισσα καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν μοὶ εἶχον εἰπῇ, ὅτι ἔμελλε νὰ τελεσθῇ τὸ μνημόσυνον τοῦ Αὐτοκράτορος· ἀλλὰ μετ' ἐκπλήξεως εἶδον, ὅτι, ἀφ' οὗ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἔμεινα μόνος ἐκεῖ μετὰ τοῦ Γεωργαντοπούλου, τέλος ἦλθον καὶ δύω μόναι μαυροφόροι κυρίαι, καὶ ἄλλος οὐδείς. Μετά τινα χρόνον ἡ μία τῶν κυριῶν, ἡ νεωτέρα, πλησιάσασά με, μοὶ εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ὅτι πιθανὸν δὲν ἤξευρον ὅτι τὸ μνημόσυνον εἶχεν ἀναβληθῇ δι' αὔριον. Καὶ τὴν ηὐχαρίστησα μὲν διότι μοὶ ἀνήγγειλε τοῦτο· ἀλλ' ἅπαξ ἐλθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, δὲν ἠθέλησα ν' ἀναχωρήσω πρὸ τοῦ τέλους τῆς λειτουργίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Μετὰ τὴν ἐκκλησίαν δὲ μετέβην εἰς τῆς κυρίας Σπόννεκ, καὶ καθ' ὁδὸν ἀπήντησα κύριόν τινα, ὅστις, ἀναγνωρίσας με, διότι μὲ εἶχεν ἰδῇ ἐν Ἀθήναις, παρουσιάσθη εἰς ἐμέ, καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι ἦν ὁ Καθηγητὴς Πίος, ὁ ὡς Ἕλλην γράφων τὴν καθ' ἡμᾶς, νυμφευθεὶς δὲ τὴν θυγατέρα τοῦ κ. Σπόννεκ, παρ' ᾧ καὶ μὲ συνώδευσε.

Εἶτα δ' ἐπεχείρησα ἐκδρομὴν εἰς τὴν τῇ πόλει παρακειμένην νῆσον Ἀμάκ, περίεργος νὰ ἰδῶ, ἂν δικαιολογῇ πως ὅτι περὶ αὐτῆς εἶχον γράψῃ ἐν τῷ διηγήματι τοῖς «Ὑφανταῖς τῆς Ἄνσης», καὶ εὗρον ὅτι, εἰ καί πως γυμνοτέρα καὶ πεζοτέρα φαίνεται, ὡς νῦν ἔχει, ἀλλά, κατὰ τὰς ἀποστάσεις καὶ τὰ λοιπά, δὲν ἀφίσταται πολὺ τῆς περιγραφῆς μου.

Κατὰ τὰς αὐτὰς δ' ὥρας ἠσχολούμην εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν Περσῶν καὶ εἰς τὴν διόρθωσιν τῆς ὑπὸ τοῦ Ellissen μεταφράσεως τοῦ τέλους τῆς Παραμονῆς, διότι τὴν ἀρχὴν εἶχεν ἄλλοτε μεταφράσῃ ὁ πατήρ του.

Τὴν Κυριακὴν δ' ἐτελέσθη ἡ ἀναβληθεῖσα νεκρώσιμος τελετὴ εἰς τὴν Ῥωσσικὴν ἐκκλησίαν, εἰς ἣν παρῆν ὁ Βασιλεὺς καὶ πᾶσα ἡ Βασιλικὴ οἰκογένεια. Ἐξερχόμενος δ' ἀπήντησα τὰς κυρίας,

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αἵτινες τὴν προτεραίαν μοὶ εἶχον προσομιλήση καὶ παρουσιασθεὶς εἰς αὐτάς, ἔμαθον ὅτι ἦσαν ἡ κυρία Βαράτοφ, σύζυγος τοῦ Γραμματέως τῆς Ῥωσσικῆς Πρεσβείας, καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς Πριγκήπισσα Ἀβουμελέκ, ἃς καὶ ἐπεσκέφθην κατ᾽ οἶκον, μετὰ πλείστης φιλοφροσύνης δεκτὸς γενόμενος. Μετὰ ταῦτα δ᾽ ἐπεσκέφθην καὶ τὸ ἱκανῶς πλούσιον Μουσεῖον τῶν βορείων ἀρχαιοτήτων.

Κατ᾽ αὐτὴν τὴν ἡμέραν παρουσιάσθη εἰς ἐμὲ ὁ νέος de Quaade, υἱὸς τοῦ τότε ἐν Βερολίνῳ Πρέσβεως τῆς Δανίας, Ἀκόλουθος δ᾽ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, τεθεὶς ὑπὸ τούτου εἰς τὴν διάθεσίν μου, ἐν ὅσῳ διέμενον ἐν Κοπεγχάγῃ, καὶ τὸν ἐκράτουν πάντοτε εἰς τὸ ἡμέτερον πρόγευμα, ὁσάκις δὲν ἤμην ἀλλαχοῦ προσκεκλημένος, ὡς κατ᾽ αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἑσπέραν, ὅτε μετὰ τοῦ Γεωργαντοπούλου ἐδείπνησα παρὰ τῷ Γενικῷ Προξένῳ τῆς Ἑλλάδος κ. Clausen, καὶ εἶτα ἐπεσκέφθην τὴν συναναστροφὴν τοῦ Πρέσβεως τῆς Γαλλίας κ. Croy.

Τῇ ἐπιούσῃ δὲ μὲ παρέλαβεν ὁ κ. Σπόνεκ εἰς γεῦμα εἰς τὴν ἐξοχήν του, ὅπου ἐπανεῖδον τήν, ἣν ἐν Ἀθήναις εἶχον γνωρίσῃ, ἀγαθὴν σύζυγόν του, ἀποβιώσασαν ἔκτοτε, καὶ τὴν εὐφυεστάτην καὶ πρωτότυπον θυγατέρα του, σύζυγον τοῦ Καθηγητοῦ κ. Πίου.

Ἡ 17)29 δέ, ἡμέρα Τρίτη, ἦν ἡ τῆς ἐπισήμου ἐπικηδείου τελετῆς, δι᾽ ἣν εἶχον ἔλθῃ εἰς Κοπεγχάγην. Συνοδευόμενος, ἑπομένως, ὑπὸ τοῦ νέου Quaade, ἀπῆλθον ἐν μεγάλῃ στολῇ, περὶ τὰς 9 τὸ πρωΐ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς τὴν πόλιν Rotskill, εἰς ἧς τὴν μεγαλοπρεπῆ Μητρόπολιν, παρουσίᾳ τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας, πασῶν τῶν ἀρχῶν, τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος καὶ μεγάλης συρροῆς τῶν ἐπισημοτέρων οἰκογενειῶν, ἐτελέσθη ἐπισημότατα ἡ κηδεία, μεθ᾽ ἣν παρεκαθήσαμεν εἰς μέγα πρόγευμα, ἐγὼ δ᾽ εἶχον θέσιν παρὰ τῷ Ἐκτάκτῳ Ἀπεσταλμένῳ τῆς Ἀγγλίας, Sir Charles Wyke, καθημένῳ πλησίον τοῦ Βασιλέως. Εἰς τὰς 2 ½ δ᾽ ἐπεστρέψαμεν εἰς Κοπεγχάγην, ὅπου μ᾽ ἐπεσκέφθη ὁ Αὐλάρχης, ἵνα μ᾽ εὐχαριστήσῃ ἐν ὀνόματι τῆς Αὐλῆς.

Τῇ ἐπιούσῃ, μετὰ τοῦ κ. Πίου, ἐλθόντος πρὸς ἐμέ, ἐπεσκέφθην τὸ Πανεπιστημεῖον, καὶ τὴν Βιβλιοθήκην αὐτοῦ, εἰς ταύτην δὲ μὲ ὑπεδέχθη καὶ μ᾽ ὡδήγησεν ὁ ἐκ τῶν συγγραμμάτων του

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γνωστός μοι Καθηγητὴς κ. Ussing καὶ ἐρωτήσας, ἔμαθον ὅτι εἰς αὐτὴν διατηρεῖται καὶ τὸ χειρόγραφον τοῦ ὑπὸ τοῦ Buchon ἐκδοθέντος χρονικοῦ τοῦ Μωρέως.

Εἶτα δ' ἐπορεύθημεν εἰς τὴν Βασιλικὴν Βιβλιοθήκην, περιέχουσαν 500,000 τόμων, καὶ ἐν ἄλλοις, μοὶ ἐδείχθησαν ἐν αὐτῇ καὶ περίεργα νεοελληνικὰ συγγράμματα, ὡς ἡ μετάφρασις τῆς Νέας Γραφῆς, ἐκδοθεῖσα ἐν Γενεύῃ ὑπὸ Μαξίμου Καλλιπολίτου, τὸ 1630, ἡ ὑπὸ Στεφάνου Στεφανόπολι μετάφρασις διηγήματός τινος εἰς τὴν Κορσικὴν χυδαίαν Ἑλληνικήν, ἐκδοθεῖσα ἐν Λονδίνῳ τῷ 1863 δαπάνῃ τοῦ Λουκιανοῦ Βοναπάρτου. Ἀφ' οὗ δ' ἐθαύμασα καὶ τὸ περίφημον σύμπλεγμα τοῦ Θορβάλσεν εἰς τὸν ἀετὸν τῆς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας, καὶ τὰ ὡραῖα αὐτοῦ ἀγάλματα εἰς τὸν νάρθηκα αὐτῆς, μετέβην παρὰ τῷ ἀρχαίῳ ἐξ Ἑλλάδος γνωρίμῳ, τῷ ἀρχιτέκτονι Ἄνσεν, ὃν εὗρον λίαν γεγηρακότα· παρεπεδήμει δὲ παρ' αὐτῷ καὶ ὁ νεώτερος ἀδελφός του Θεόφιλος, ὁ οἰκοδομήσας παρ' ἡμῖν τὴν Ἀκαδημίαν, καὶ μετὰ πλείστης χαρᾶς παρ' αὐτοῖς δεκτὸς γενόμενος, ἐπρογεύθην ἐκεῖ ἐκ τοῦ προχείρου μετὰ τοῦ Γεωργαντοπούλου. Τὸ ἑσπέρας δ' ἤμεθα προσκεκλημένοι εἰς γεῦμα εἰς τ' Ἀνάκτορα, ὅπου παρῆσαν 44 συνδαιτημόνες, καὶ εἰς αὐτὸ ἐκάθησα ἀπέναντι τῶν Βασιλέων, μεταξὺ τοῦ Αὐλάρχου καὶ τοῦ Σταυλάρχου. Εἰς τὸν Γεωργαντόπουλον δ' ἀπεδόθησαν περιποιήσεις πολλαί, ἰδίως ὑπὸ τοῦ Πρίγκηπος Βαλδεμάρου. Τὸ δ' ἑσπέρας, ἐν συναναστροφῇ τοῦ Πρέσβεως τῆς Αὐστρίας καὶ ἄλλοτε συναδέλφου μου ἐν Ἀμερικῇ κ. Frankenstein, ἀπήντησα τὸ ἄνθος τῆς Δανικῆς ἀριστοκρατίας, καὶ μεταξὺ τῶν χαριεστάτων καὶ μᾶλλον διακεκριμένων, τὴν κυρίαν Bodinus, σύζυγον τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Τὴν ἐπαύριον, ὅτε ὡδηγήθην εἰς τὴν Λέσχην τὸ ***Ἀθήναιον,*** ἔχουσαν καὶ αὐτὴν πλουσίαν βιβλιοθήκην καὶ μέγαν ἀριθμὸν ἐφημερίδων, ἔμαθον τὸν ἐπελθόντα θάνατον τῆς 88ετοῦς Ἡγεμονίδος Καρολίνας, χήρας τοῦ πρώην Διαδόχου τοῦ θρόνου· καὶ ἐτηλεγράφησα περὶ τούτου αὐθημερὸν εἰς τὸν Βασιλέα· ἀλλ', ἐπειδὴ ἡ κηδεία ἔμελλε νὰ τελεσθῇ μόνον μετὰ 4 ἑβδομάδας, μοὶ ἦν ἀδύνατον, καὶ εἰς τὰς τότε περιστάσεις ἀσύμφορον νὰ παραμείνω, ἵνα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

παρευρεθῶ εἰς αὐτήν. Ὅτε δ᾽ ἐπέστρεψα εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν μου, μοὶ ἀνηγγέλθη ὁ Γραμματεὺς τοῦ Βασιλέως, ὅστις, εἰσελθών, μοὶ ἐπέδωκε τὸν Μεγαλόσταυρον τῆς Danenbrock, καὶ ἐχάρην πολὺ ὅτι συγχρόνως ἐπαρασημοφορήθη καὶ ὁ Ἀκόλουθος κ. Γεωργαντόπουλος. Ἀπελθὼν δὲ τότε εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, ἵνα εὐχαριστήσω τὴν κ. Ὑπουργὸν διὰ τὰς διακρίσεις ταύτας καὶ τὸν ἀποχαιρετίσω, ἐπὶ πολὺ συνδιελέχθην μετ᾽ αὐτοῦ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλλάδος. Τὸ δ᾽ ἕσπέρας προσῆλθον εἰς μεγάλην συναναστροφὴν τοῦ Πρέσβεως τῆς Ἰταλίας Conte della Croce.

Τέλος τῇ 20)1 Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἀπῆλθον μετὰ τοῦ Ἀκολούθου μου, καί, διαπλεύσαντες τοὺς Βέλτας, ἀνοικτοὺς ἤδη καὶ ἐστερημένους πάγων, ἀφίχθημεν τὸ ἑσπέρας εἰς Ἀμβοῦργον, ἔχοντες συνοδοιπόρον καὶ τὸν Γραμματέα της ἐν Δανίᾳ Γαλλικῆς Πρεσβείας κ. Leflau, ὅστις, ἀφ᾽ οὗ συνώδευσε μέχρις Ἀμβούργου τὴν ὡραίαν καὶ χαριεστάτην σύζυγόν του, ἀπερχομένην εἰς Παρισίους, ἐπέστρεψεν ὁ ἴδιος εἰς Κοπεγχάγην. Διὰ τοῦτο, ὅτε μᾶς ἀπεχαιρέτα, τῷ εἶπον τὸ τοῦ Ῥακίνου «Le flôt qui la porta recule épouvanté». Ὅταν δὲ μ᾽ ἠρώτησε διατὶ épouvanté, τῷ ἀπήντησα ὅτι μὲ παρεξήγησε, διότι ἐγὼ ἔλεγον époux vanté. Μετ᾽ ἐπίσκεψιν δ᾽ εἰς τὸν Πρόξενον ἡμῶν κ. Gorrissen, τὸ ἑσπέρας, διελθόντες πρὸ τῆς μίαν ὥραν ἀπὸ τοῦ Ἀμβούργου ἀπεχούσης Friedrichruh, ἀφελοῦς ἐπαύλεος τοῦ Πρ. Βίσμαρκ, ἐν μέσῳ δάσους κειμένης, τὸ ἑσπέρας ἐπεστρέψαμεν εἰς Βερολῖνον.

Ἐν Βερολίνῳ

Εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ παρὰ διαφόρων τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν, οὓς ἐπεσκέφθην, ἅμα ἐπανελθών, ἐμάνθανον ὅτι περὶ Ἑλλάδος εἶχον ἀποφασισθῆ, ἕνεκα τῶν Ὀθωμανικῶν ἐνστάσεων, τὰ ἐν τῷ Συνεδρίῳ προταθέντα μόνον κατὰ τὸ ἥμισυ νὰ ἐκτελεσθῶσιν, ἤτοι, ἀφαιρουμένων τῶν Ἰωαννίνων μετὰ τοῦ πλείστου τῆς Ἠπείρου, καὶ ὁ τραπεζίτης Βλαϊχρεδερ μοὶ εἶπεν, ὡς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ